Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

30 päivänä kesäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Vilpittömän yhteistyön periaate — Vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteet — Kansallinen lainsäädäntö, jossa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat perusteettomasti kannettujen verojen palauttamista korkoineen — Sellaisten tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpano, jotka koskevat tällaisia unionin oikeusjärjestykseen perustuvia oikeuksia veron palauttamiseen — Viiden vuoden ajalle jaksotettu palautus — Palauttamiselle asetettu edellytys siitä, että käytettävissä on tiettyjä verotuloja — Pakkotäytäntöönpanomahdollisuuden puuttuminen

Asiassa C-200/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunalul Sibiu (Sibiun alioikeus, Romania) on esittänyt 20.3.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.4.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Silvia Georgiana Câmpean

vastaan

Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Mediaș, josta on tullut **Serviciul Fiscal Municipal Mediaș**, ja

Administrația Fondului pentru Mediu,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.10.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Silvia Georgiana Câmpean, edustajanaan D. Târșia, avocat,

— Romanian hallitus, asiamiehenään R. H. Radu, avustajinaan V. Angelescu ja D. M. Bulancea, consilieri,

— Euroopan komissio, asiamiehinään R. Lyal, G.-D. Balan ja M. Wasmeier,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

kuultuaan julkisasiamiehen 18.2.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEU 6 artiklan tulkintaa, sellaisten periaatteiden tulkintaa, joita on noudatettava, kun on kyse unionin oikeuden vastaisesti kannettujen kansallisten verojen palauttamisesta, ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 17 ja 20 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 47 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Silvia Georgiana Câmpean ja toisaalta Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Mediaș (Mediașin kunnan julkisista varoista vastaava viranomainen, Romania) ja toisaalta Administrația Fondului pentru Mediu (ympäristörahastosta vastaava viranomainen, Romania) ja joka koskee sellaisen unionin oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamista korkoineen, jonka Câmpean on joutunut suorittamaan rekisteröidessään Romaniassa toisesta jäsenvaltiosta lähtöisin olevaa moottoriajoneuvoa.

Romanian oikeus

3 Moottoriajoneuvojen ympäristöverosta 6.1.2012 annetulla lailla nro 9 (Legea nr. 9 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 17, 10.1.2012; jäljempänä laki nro 9/2012) otettiin käyttöön ympäristövero, joka koski ajoneuvoluokkia M1–M3 ja N1–N3. Kyseisen lain 4 §:n 1 momentin mukaan velvollisuus maksaa kyseinen vero syntyy muun muassa silloin, kun moottoriajoneuvo ensimmäisen kerran rekisteröidään Romaniassa.

4 Eräiden säädösten sekä verotukseen ja talousarvioon liittyvien toimien täydentämisestä ja muuttamisesta kiireellisenä 26.2.2014 annetun hallituksen asetuksen nro 8 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 151, 28.2.2014; jäljempänä asetus nro 8/2014) XV §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tuomioistuimen palautettavaksi määräämä moottoriajoneuvojen ympäristövero ja moottoriajoneuvojen päästövero, siihen päivään asti laskettu korko, jolloin maksu on suoritettu kokonaisuudessaan, ja oikeudenkäyntikulut sekä tuomioistuimen maksettavaksi määräämät muut määrät, jotka ovat tulleet täytäntöönpanokelpoisiksi viimeistään 31.12.2015, on suoritettava viiden kalenterivuoden aikana siten, että vuosittain maksetaan 20 prosentin osuus niiden määrästä.

2. Verovelvollisten 1 momentissa tarkoitettua palauttamista koskevat hakemukset käsitellään verotusmenettelykoodeksista 24.12.2003 annetun asetuksen nro 92 (Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 941, 29.12.2003; jäljempänä asetus nro 92/2003), sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna, myöhempine muutoksineen ja lisäyksineen, säännösten mukaisesti 45 päivässä hakemuksen jättämisestä, ja vuosittain maksettavat määrät suoritetaan ympäristörahastoa hallinnoivan viranomaisen laatiman maksusuunnitelman mukaisesti.

3. Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräaika käynnistyy 2 momentissa tarkoitetun määräajan päättyessä.

4. Pakkotäytäntöönpanotoimilla ei ole oikeusvaikutuksia ennen 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymistä.

5. Tämän asetuksen nojalla maksettaviin, 1 momentissa tarkoitettuihin määriin sovelletaan Institutul Național de Statistică (kansallinen tilastointilaitos) ilmoittamaa kuluttajahintaindeksiä.

6. Ympäristö- ja ilmastonmuutosasioista vastaava ministeri ja valtiovarainministeri päättävät yhdessä täytäntöönpanokelpoisen saatavan maksamisessa noudatettavasta menettelystä 1 momentissa säädettyjen määräaikojen mukaisesti.

7. Ennen tämän asetuksen voimaantuloa annettuihin täytäntöönpanoperusteisiin liittyvien maksamatta olevien saatavien, joiden osalta ei ole aloitettu pakkotäytäntöönpanomenettelyä, maksamiseen sovelletaan 1–6 momentin säännöksiä.”

5 Asetuksen nro 8/2014 perustelujen mukaan kyseisen asetuksen antaminen perusteltiin muun muassa ”vaikeuksilla, joita tähän mennessä on ilmennyt siltä osin kuin on kyse sellaisten tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpanosta, jotka koskevat moottoriajoneuvojen ympäristöveron ja moottoriajoneuvojen päästöveron maksamista, kun otetaan huomioon kielteinen vaikutus, joka täytäntöönpanoperusteiden pakkotäytäntöönpanolla yleisesti sovellettavan lainsäädännön mukaisesti on sekä ympäristösäätiön talousarvion että konsolidoidun yleisen talousarvion kannalta, [ja] kun otetaan huomioon tarve ottaa käyttöön erityiset säännöt, joiden soveltamisaika on rajoitettu ja jotka koskevat sellaisten tuomioistuinratkaisujen pakkotäytäntöönpanoa, joissa määrätään moottoriajoneuvojen ympäristöveron ja moottoriajoneuvojen päästöveron maksamisesta. Tällaisten säännösten puuttuminen johtaisi nimittäin siihen, että olisi mahdotonta ylläpitää budjettitasapainoa, ja epäsuorasti siihen, ettei niitä sisäisiä sitoumuksia, joita ympäristösäätiöstä vastaava viranomainen on antanut, ja niitä velvollisuuksia, joita Romanialla Euroopan unionin jäsenvaltiona on ympäristönsuojelun alalla, noudatettaisi”.

6 Sellaisen menettelyn vahvistamisesta, joka koskee tuomioistuinratkaisuissa vahvistettujen sellaisten määrien maksamista, jotka liittyvät moottoriajoneuvojen ympäristöveron ja moottoriajoneuvojen päästöveron määrien palauttamista, tiettyjen lomakkeiden mallin ja sisällön muuttamisesta ja sellaisen menettelyn vahvistamisesta, joka koskee hallituksen kiireellisen asetuksen nro 9/2003, jolla otetaan käyttöön moottoriajoneuvojen ympäristömaksu, 7, 9 ja 12 §:ssä tarkoitettujen määrien palauttamista ja tuomioistuinten lopullisissa päätöksissä, joita ei voida kumota, vahvistettujen määrien palauttamista, annetun ympäristö- ja ilmastonmuutosasioista vastaavan ministerin ja varapääministerinä toimivan valtionvarainministerin asetuksen nro 490/407/2013 liitteen 4 muuttamisesta annettu ympäristö- ja ilmastonmuutosministerin ja valtionvarainministerin asetus nro 365/741 (Ordinul nr. 365/741 al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului finanțelor publice privind aprobarea Procedurii de efectuare a plăților sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și a modelului și conținutului unor formulare și pentru modificarea anexei nr. 4 la Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice și al viceprim-ministrului, ministrul finanțelor publice, nr. 490/407/2013 pentru aprobarea Procedurii de restituire a sumelor prevăzute la art. 7, 9 și 12 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule, precum și a sumelor stabilite de instanțele de judecată prin hotărâri definitive și irevocabile, jäljempänä asetus nro 365/741/2014) annettiin 19.3.2014 asetuksen nro 8/2014:n XV §:n 6 momentin nojalla ja siinä säädetään mainitun XV §:n soveltamista koskevista säännöistä.

7 Kyseisen asetuksen 1 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”2. Tuomioistuimen palautettavaksi määräämä moottoriajoneuvojen ympäristövero ja moottoriajoneuvojen päästövero, siihen päivään asti laskettu korko, jolloin maksu on suoritettu kokonaisuudessaan, ja oikeudenkäyntikulut sekä tuomioistuimen maksettavaksi määräämät muut määrät, jotka ovat tulleet täytäntöönpanokelpoisiksi viimeistään 31.12.2015, on suoritettava viiden kalenterivuoden aikana siten, että vuosittain maksetaan 20 prosentin osuus niiden määrästä, [asetuksen nro 8/2014:n] mukaisesti.

3. Verovelvollisten 2 momentissa tarkoitettua palauttamista koskevat hakemukset käsitellään [asetuksen nro 92/2003] säännösten mukaisesti 45 päivässä hakemuksen jättämisestä, ja vuosittain maksettavat määrät suoritetaan tätä tarkoitusta varten vahvistetun vuosittaisia maksueriä koskevan taulukon mukaisesti – –”

8 Mainitun asetuksen 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut määrät, mukaan lukien niiden korjaukset, jotka johtuvat maksupäivänä suoritetusta täsmäytyksestä, katetaan sellaisilla määrillä, jotka [ympäristö]maksun perusteella on kerätty ympäristörahaston talousarvioon.”

9 Asetuksen nro 365/741/2014 liitteessä I olevassa 1 luvussa vahvistetaan menettely, jota sovelletaan asetuksen nro 8/2014 XV §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tuomioistuimen palautettavaksi määräämiin moottoriajoneuvojen ympäristöveroihin ja moottoriajoneuvojen päästöveroihin.

10 Kyseisessä liitteessä I olevan 1 luvun 7 ja 19 kohdassa todetaan seuraavaa:

”7. Palautushakemukseen liitetään tarkistuksia varten seuraavat asiakirjat:

a) oikeaksi todistettu jäljennös tuomioistuinratkaisusta, jossa todetaan palauttamisvelvollisuus

b) luonnollisen henkilön henkilötodistus tai oikeushenkilön edustajan henkilötodistus yhdessä valtakirjan jäljennöksen kanssa

– –

19. Kunkin vuosittain maksettavan maksuerän osalta, jonka maksaminen tapahtuu 11 kohdassa vahvistetun täsmäytettyjen määrien ja korkojen maksuaikataulun mukaisesti, toimivaltainen veroviranomainen käsittelee ja toteuttaa mahdolliset kuittaukset ottaen huomioon mahdolliset verovelvoitteet maksajaa kohtaan kunkin vuosittaisen määrän maksamisen ajankohtana – –”

11 Julkisten elinten täytäntöönpanokelpoisiksi todettujen maksuvelvoitteiden täytäntöönpanosta 30.1.2002 annetun hallituksen asetuksen nro 22 (Ordonanța Guvernului nr. 22 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, stabilite prin titluri executorii; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 81, 1.2.2002), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä asetus nro 22/2002), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Julkisten elinten ja viranomaisten täytäntöönpanokelpoisiksi todetut maksuvelvoitteet suoritetaan niiden talousarviossa tätä varten osoitetuista varoista tai mahdollisesti siihen talousarvion kohtaan, johon kyseessä oleva maksuvelvollisuus liittyy, kuuluvina kustannuksina.

2. Julkisten elinten ja viranomaisten täytäntöönpanokelpoisiksi todettuja maksuvelvoitteita ei voida suorittaa hyväksytyssä talousarviossa organisaatio- ja toimintakustannusten, joihin kuuluvat myös henkilöstökustannukset, kattamiseen tarkoitetuilla varoilla, joilla on tarkoitus varmistaa se, että ne pystyvät täyttämään lakisääteiset tehtävänsä ja tavoitteet, joita varten ne on perustettu.”

12 Kyseisen asetuksen 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jos täytäntöönpanokelpoisiksi todettujen saatavien täytäntöönpanoa ei aloiteta tai jatketa varojen puuttumisen vuoksi, velallisena olevan julkisen elimen on ryhdyttävä kuuden kuukauden kuluessa tarpeellisiin toimenpiteisiin maksuvelvollisuutensa täyttämiseksi. Määräaika alkaa kulua siitä, kun velallinen saa toimivaltaisen täytäntöönpanoelimen velkojan pyynnöstä tiedoksi antaman maksukehotuksen.”

13 Asetuksen nro 22/2002:n 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jos julkiset elimet eivät täytä 2 §:ssä tarkoitettua maksuvelvollisuuttaan, velkoja voi vaatia pakkotäytäntöönpanoa siviiliprosessilaissa ja/tai muissa sovellettavissa säännöksissä säädetyllä tavalla.”

14 Sellaisten menettelyjen käyttöönotosta, joilla pannaan täytäntöön täytäntöönpanoperusteet, joiden perusteella viranomaisten ja julkisten elinten tileillä valtion kassassa olevia varoja ulosmitataan, 19.7.2011 annetun valtiovarainministerin asetuksen nro 2336 (Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2336 pentru aprobarea Procedurii de punere în aplicare a titlurilor executorii în baza cărora se solicită înființarea popririi conturilor autorităților și instituțiilor publice deschise la nivelul unităților Trezoreriei Statului), sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä (jäljempänä asetus nro 2336/2011), 10^{1} §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kun tuomioistuin hyväksyy ulosmittauksen, täytäntöönpano kohdistuu ainoastaan velallisen hallussa oleviin tai kolmansien niille maksamiin määriin, joilla voidaan suorittaa julkisten elinten tai viranomaisten todetut velat, tämän kuitenkaan vaikuttamatta asetuksen nro 22/2002, joka on hyväksytty täydennettynä lailla nro 288/2002, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 1 §:n 2 momentissa säädettyihin rajoihin.

2. Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan tarpeellisin muutoksin 1–10 §:ssä tarkoitettujen täytäntöönpanoperusteiden täytäntöönpanosta säädettyä menettelyä.”

15 Verotusmenettely on otettu käyttöön asetuksella nro 92/2003.

16 Kyseisen asetuksen 116 §:n otsikkona on ”Kuittaus”, ja kyseisen pykälän 1, 2, 4 ja 6 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Valtion tai hallintoyksiköiden, alueellisten yksiköiden tai niiden alayksiköiden yleiseen konsolidoituun talousarvioon maksettaviin veroihin ja julkisiin maksuihin liittyvät saatavat lakkaavat, kun ne kuitataan määrillä, jotka velallinen on oikeutettu saamaan valtion talousarviosta palautettavina, korvattavina tai maksettavina määrinä, pienimpiin määriin saakka, jos molemmat osapuolet ovat vastavuoroisesti velkojia ja velallisia ja jos kyseessä olevia saatavia on hallinnoinut sama viranomainen, mukaan luettuna sen alayksiköt.

2. Velallisen verosaatavat kuitataan samaan talousarvioon perustuvilla velvoitteilla, ja jäljellejäävällä erotuksella kuitataan samassa suhteessa muihin talousarvioihin perustuvia velvoitteita, tämän kuitenkaan vaikuttamatta 1 momentissa säädettyihin edellytyksiin.

– –

4. Ellei laissa toisin säädetä, kuittaaminen toteutetaan suoraan lain nojalla silloin, kun saatavat ovat yhtäaikaisia, riidattomia, rahamääräisiä ja erääntyneitä.

– –

6. Kuittauksen toteaa toimivaltainen veroviranomainen velallisen hakemuksesta tai viran puolesta – –”

17 Hallintoriita-asioista 2.12.2004 annetun lain nro 554 (Legea contenciosului administrativ nr. 554; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 1154, 7.12.2004), sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä hallintoriitalaki), 24 §:n otsikkona on ”Täytäntöönpanovelvollisuus”, ja kyseisen pykälän 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos viranomaisen on muutoksenhaun seurauksena tehtävä tai korvattava hallintotoimi taikka muutettava sitä, tehtävä muu toimi tai toteutettava tiettyjä hallinnollisia toimenpiteitä, lainvoimainen tuomio on pantava vapaaehtoisesti täytäntöön siinä asetetussa määräajassa tai sen puuttuessa viimeistään 30 päivässä sen lainvoimaiseksi tulemisesta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

18 Câmpean rekisteröi Romaniassa Saksasta ostetun käytetyn moottoriajoneuvon. Rekisteröinnin yhteydessä Câmpean maksoi 18.1.2012 2 737 Romanian leitä (RON) (noin 615 euroa) lailla nro 9/2012 säädettyä moottoriajoneuvojen päästöveroa.

19 Câmpean nosti 21.2.2012 Tribunalul Sibiussa (Sibiun alioikeus, Romania) kanteen, jossa hän vaati kyseisen määrän palauttamista tosiasialliseen palauttamiseen saakka laskettavine korkoineen sillä perusteella, että kyseinen vero on unionin oikeuden vastainen.

20 Kyseisellä tuomioistuimella oli epäilyksiä siitä, oliko mainittu vero yhteensopiva unionin oikeuden kanssa, joten se päätti 15.11.2012 lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen.

21 Unionin tuomioistuin totesi 3.2.2014 antamassaan määräyksessä Câmpean ja Ciocoiu (C-97/13 ja C-214/13, ei julkaistu, EU:C:2014:229), että SEUT 110 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä lailla nro 9/2012 säädetyn moottoriajoneuvojen päästöveron kaltaiselle verolle. Unionin tuomioistuin ei rajoittanut ratkaisunsa ajallisia vaikutuksia.

22 Kansallisella tuomioistuimella oli saman asian yhteydessä epäilyksiä myös siitä, oliko kansallinen lainsäädäntö, joka oli annettu unionin tuomioistuimen mainitun määräyksen julistamisen jälkeen ja joka koski perusteettomasti maksettujen verojen palauttamista, ja erityisesti asetuksen nro 8/2014 XV §, yhteensopiva unionin oikeuden ja eräiden Euroopan neuvoston hyväksymien lainsäädäntöinstrumenttien kanssa.

23 Kyseisessä lainsäädännössä säädetään muun muassa perusteettomasti kannetun veron määrän palauttamisen jaksottamisesta viiden vuoden ajanjaksolle siten, että vuosittain maksetaan 20 prosenttia vaaditusta määrästä korkoineen ja kuluineen. Kansallinen tuomioistuin katsoo, että koska tällainen lainsäädäntö ei mahdollista tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpanoa kohtuullisessa ajassa, sillä loukataan muun muassa oikeutta perusteettomasti kannettujen verojen tosiasialliseen palautukseen, omaisuudensuojaa ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

24 Kyseinen tuomioistuin päätti tässä tilanteessa 22.4.2014 lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen.

25 Tämän jälkeen mainittu tuomioistuin aloitti käsiteltävänään olevassa asiassa suullisen käsittelyn uudelleen. Pääasian kantaja väittää tältä osin, että kun otetaan huomioon yhtäältä sellaisten säädösten voimaantulo, joilla pannaan täytäntöön asetuksen nro 8/2014 XV §, ja toisaalta ne säädökset, joita sovelletaan valtioon kohdistuvaan pakkotäytäntöönpanoon kyseisen XV §:n soveltamisalan ulkopuolella, on tarpeen, että kansallinen tuomioistuin täydentää ennakkoratkaisupyyntöään. Kansallinen tuomioistuin katsoi, että kyseiset säädökset aiheuttavat sen, että perusteettomasti maksettujen verojen palauttaminen yksityisille viivästyy ilman, että näillä olisi vastavuoroisesti

mahdollisuutta vaatia sellaisten ratkaisujen pakkotäytäntöönpanoa, joilla heidän saatavansa vahvistetaan, joten se päätti täydentää ensimmäistä ennakkoratkaisukysymystään viidellä muulla kysymyksellä.

26 Edellä esitetyn perusteella Tribunalul Sibiu (Sibiun alioikeus) on saattanut unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko SEU 6 artiklaa, – – perusoikeuskirjan 17 ja 20 artiklaa, 21 artiklan 1 kohtaa ja 47 artiklaa, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettua unionin oikeuden vastaisten verojen palauttamista koskevaa periaatetta, Euroopan neuvoston ministerikomitean suositusta 16/2003 ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmaa N:o 1787/2011 tulkita siten, että ne ovat esteenä [asetuksen nro 8/2014] XV §:n kaltaiselle säännökselle?

2) Voidaanko [ensimmäisessä kysymyksessä] mainittua unionin oikeutta sekä Euroopan neuvoston ministerikomitean suositusta 16/2003, Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmaa N:o 1787/2011 ja ministerikomitean suositusta nro (80)2 tulkita siten, että ne ovat esteenä [asetuksen nro 365/741/2014], [asetuksen nro 22/2002] 1–3 §:n ja [asetuksen nro 2336/2011] kaltaisille säännöksille?

3) Onko edellä mainittua unionin oikeutta ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä [tuomio 22.6.1989, Costanzo, C-103/88, EU:C:1989:256] tulkittava siten, että valtionhallinnon yksiköiden (nyt käsiteltävässä asiassa vero- ja ympäristöviranomaiset) on pantava viran puolesta välittömästi täytäntöön hallinto- ja veroasioissa annetut tuomioistuinratkaisut ilman, että palautuksen saajan on vaadittava pakkotäytäntöä tai noudatettava muita vastaajana olevan velallisen edellyttämiä muodollisuuksia?

4) Millainen on unionin oikeuden mukainen määräaika ’välittömästi’, jossa kansallisten hallintoyksiköiden on pantava hallinto- ja veroasioissa annetut tuomioistuinratkaisut täytäntöön tai kuitattava palautuksen saajien saamisoikeudet näiden muilla vastavuoroisilla velvoitteilla valtiota kohtaan?

5) Onko unionin oikeutta tulkittava siten, että Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen 16/2003 II luvun 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kaltaisia seuraamuksia (eli lain nro 554/2004 24 §:n 3 momentissa tarkoitettu sakko) voidaan soveltaa myös siinä tapauksessa, ettei hallinnolle tuomioistuinratkaisun perusteella kuuluvia rahamääräisiä velvoitteita panna täytäntöön?

6) Mitä varoja hallintoviranomaista vastaan annetun tuomioistuinratkaisun pakkotäytäntöönpanon yhteydessä voidaan Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen 16/2003 II luvun 2 kohdan d alakohdan mukaan ulosmitata?”

Unionin tuomioistuimen toimivalta ja ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

27 Romanian hallitus vetoaa siihen, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä kokonaisuudessaan tutkimatta sillä perusteella, että esitettyihin kysymyksiin annettavat vastaukset ovat hyödyttömiä pääasian ratkaisemisen kannalta. Romanian hallitus katsoo, että mainitut kysymykset koskevat sellaisen tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanon yksityiskohtia, jotka kyseinen tuomioistuin antaa kyseisessä asiassa, jonka kohde koskee yksinomaan yksityisen esittämää vaatimusta valtion perusteettomasti kantaman veron palauttamisesta. Romanian hallitus toteaa, että koska varsinainen oikeudenkäynti ei vielä ole päättynyt ja koska ei ole viitteitä siitä, että Câmpean olisi vaatinut kansallista tuomioistuinta toteuttamaan turvaamistoimia, jotka liittyvät sen vastaisuudessa antamaan tuomioistuinratkaisuun, kyseisellä tuomioistuimella ei ole tarvetta pohtia mainitun ratkaisun täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä.

28 Mainittu hallitus vetoaa toissijaisesti siihen, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä osittain tutkimatta sillä perusteella, että osa ennakkoratkaisukysymyksistä koskee Euroopan neuvoston instrumentteja, jotka eivät ole osa unionin oikeutta.

29 Ensinnäkin on muistettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämillä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. On erityisesti niin, että SEUT 267 artiklalla käyttöön otetussa tuomioistuinten yhteistyötä koskevassa järjestelmässä unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole tarkistaa tai kyseenalaistaa sitä, onko kansallinen tuomioistuin tulkinnut kansallista oikeutta oikein, koska tämä tulkinta kuuluu kansallisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan. Näin ollen on niin, että kun kansallinen tuomioistuin saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisupyynnöllä, unionin tuomioistuimen on pitäydyttävä kansallisen oikeuden tulkinnassa, jonka kyseinen tuomioistuin on sille esittänyt (ks. mm. tuomio 6.10.2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, 12 ja 13 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Lisäksi on todettava, että unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 21.5.2015, Verder LabTec, C-657/13, EU:C:2015:331, 29 kohta ja tuomio 6.10.2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, 14 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Nyt käsiteltävässä asiassa yhtyminen Romanian hallituksen argumentteihin, joiden mukaan kansallinen tuomioistuin ei pääasiassa voi lausua sen ratkaisun täytäntöönpanoa koskevista säännöistä, jonka se myöhemmin antaa Câmpeanin tekemän verojen palauttamista koskevan vaatimuksen osalta, merkitsisi kansallisen oikeuden tulkintaa, joka kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan.

32 Ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta päätöksestä ja sen täydennyksestä ilmenee nimittäin selvästi, että kansallinen tuomioistuin katsoo olevansa toimivaltainen soveltamaan lainsäädäntöä, joka koskee sen myöhemmin antaman aineellisen ratkaisun täytäntöönpanoon liittyviä sääntöjä, oikeudenkäynnin siinä vaiheessa, jossa sen käsittelemä asia on. Câmpean väittää huomautuksissaan lisäksi, että hän on vaatinut kyseiseltä tuomioistuimelta, että annettava aineellinen ratkaisu annetaan välittömästi ja ehdottomasti täytäntöönpanokelpoisena ja ettei asetuksen nro 8/2014 XV §:ää sovelleta sen täytäntöönpanoon.

33 Näin ollen – ja koska käsillä ei ole muita seikkoja, joiden perusteella olisi katsottava, etteivät vastaukset, jotka unionin tuomioistuin antaa ennakkoratkaisukysymyksiin, olisi hyödyllisiä pääasian ratkaisun kannalta – tämän tuomion 29 kohdassa mieleen palautettua olettamaa mainittujen kysymysten merkityksellisyydestä ei voida kumota tässä tapauksessa.

34 Siltä osin kuin Romanian hallitus on toiseksi vedonnut siihen, ettei ennakkoratkaisupyyntöä voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin se koskee ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitettujen Euroopan neuvoston instrumenttien tulkintaa, on muistettava, että unionin tuomioistuimen SEUT 267 artiklaan perustuva valta antaa tulkintoja ennakkoratkaisumenettelyssä ulottuu ainoastaan unionin oikeuteen kuuluviin oikeussääntöihin (tuomio 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joihin Euroopan neuvoston instrumentit, joihin kansallinen tuomioistuin viittaa ensimmäisessä, toisessa, viidennessä ja kuudennessa ennakkoratkaisukysymyksessään, eivät kuulu. Unionin tuomioistuin ei näin ollen ole toimivaltainen lausumaan näistä kysymyksistä siltä osin kuin ne koskevat suoraan tällaisten instrumenttien tulkintaa.

35 Edellisessä kohdassa esitetty täsmennys huomioon ottaen on todettava, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan ennakkoratkaisukysymyksiin ja että ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

36 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, joita on aiheellista tarkastella yhdessä, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että se on esteenä asetuksen nro 8/2014 XV §:ssä ja asetuksessa nro 365/741/2014 säädetyn järjestelmän tai toissijaisesti asetuksen nro 22/2002 1–3 §:ssä ja asetuksen nro 2336/2011 10^{1} §:ssä säädetyn järjestelmän kaltaiselle järjestelmälle, joka koskee unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen, joiden määrä on todettu täytäntöönpanokelpoisella tuomioistuinratkaisulla, palauttamista korkoineen.

37 Tästä on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus saada takaisin sellaiset verot, jotka jäsenvaltio on kantanut unionin oikeuden vastaisesti, seuraa niistä oikeuksista, joita yksityisille on annettu tällaiset verot kieltävillä unionin oikeussäännöillä, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on tulkinnut niitä, ja täydentää näitä oikeuksia. Jäsenvaltiolla on näin ollen lähtökohtaisesti velvollisuus palauttaa unionin oikeuden vastaisesti kannetut verot korkoineen (ks. tuomio 6.10.2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, 24 ja 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Koska unioni ei ole antanut perusteettomasti kannettujen kansallisten verojen palauttamista koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion asiana on menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla määrittää toimivaltaiset tuomioistuimet ja antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat verovelvollisten oikeudet (ks. mm. tuomio 6.10.2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan yksityisillä unionin oikeuden perusteella olevat oikeudet, eivät kuitenkaan saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia oikeussuojakeinoja (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. mm. tuomio 6.10.2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Lisäksi on muistettava, että unionin tuomioistuin on jo katsonut, että vilpittömän yhteistyön periaatteen vuoksi jäsenvaltio ei voi antaa säännöksiä, joiden mukaan sellaisen veron tai maksun palauttamiseen, jonka unionin tuomioistuin on tuomiossaan todennut unionin oikeuden vastaiseksi tai joka on katsottava tällaisen tuomion perusteella unionin oikeuden vastaiseksi, sovelletaan erityisesti tätä veroa tai maksua koskevia edellytyksiä, jotka ovat epäedullisempia kuin edellytykset, joita sovellettaisiin kyseisen veron tai maksun palauttamiseen siinä tapauksessa, ettei näitä säännöksiä olisi annettu (ks. vastaavasti tuomio 10.9.2002, Prisco ja CASER, C-216/99 ja C-222/99, EU:C:2002:472, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 2.10.2003, Weber's Wine World ym., C-147/01, EU:C:2003:533, 87 kohta).

41 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiä kysymyksiä on tarkasteltava mainittujen periaatteiden valossa.

Vilpittömän yhteistyön periaate

42 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että asetuksen nro 8/2014 XV § ja asetus nro 365/741/2014, joka sisältää mainitun XV §:n soveltamista koskevat säännöt, on annettu sen jälkeen, kun unionin tuomioistuin antoi 3.2.2014 määräyksen Câmpean ja Ciocoiu (C-97/13 et C 214/13, ei julkaistu, EU:C:2014:229), jossa se totesi, että SEUT 110 on esteenä moottoriajoneuvojen päästöveron kaltaiselle

verolle, ja että kyseinen lainsäädäntö annettiin muun muassa niiden vaikeuksien takia, joita oli ilmennyt sellaisten tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpanossa, jotka koskivat tällä tavalla perusteettomasti kannettujen verojen palauttamista. Kyseisen lainsäädännön tarkoituksena on tältä osin antaa menettelysäännöt, joita erityisesti sovelletaan tätä koskevien tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpanoon.

43 Näin ollen – ja kun otetaan huomioon tämän tuomion 40 kohdassa mieleen palautettu oikeuskäytäntö – kansallisen tuomioistuimen asiana on tarkistaa, ovatko kyseiset menettelysäännöt epäedullisempia kuin ne, joita olisi sovellettu pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen palauttamiseen siinä tapauksessa, ettei kyseisiä sääntöjä olisi annettu.

44 Vilpittömän yhteistyön periaatetta on näin ollen tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio antaa säännöksiä, joissa sellaisen veron tai maksun palauttamiselle, jonka unionin tuomioistuin on tuomiossaan todennut unionin oikeuden vastaiseksi tai joka on katsottava tällaisen tuomion perusteella unionin oikeuden vastaiseksi, asetetaan edellytyksiä, jotka koskevat erityisesti kyseistä veroa tai maksua ja jotka ovat epäedullisempia kuin ne, joita olisi sovellettu palauttamiseen siinä tapauksessa, ettei kyseisiä sääntöjä olisi annettu, mikä kansallisen tuomioistuimen on nyt käsiteltävässä asiassa tarkistettava.

Vastaavuusperiaate

45 Vastaavuusperiaatteen noudattaminen edellyttää vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sitä, etteivät jäsenvaltiot anna menettelysääntöjä, jotka ovat unionin oikeuden rikkomiseen perustuvien palauttamista koskevien hakemusten osalta epäedullisempia kuin ne säännöt, joita sovelletaan kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuviin kanteisiin, kun otetaan huomioon niiden kohde, tarkoitus ja olennaiset piirteet (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2012, Littlewoods Retail ym., C-591/10, EU:C:2012:478, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46 Kansallisen tuomioistuimen, joka suoraan tuntee menettelysäännöt, joiden tarkoituksena on kansallisessa oikeudessa varmistaa yksityisten unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien turvaaminen, on lähtökohtaisesti tarkistettava, että kyseiset säännöt ovat vastaavuusperiaatteen mukaisia. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin esittää kansalliselle tuomioistuimelle tiettyjä unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja kansallisen tuomioistuimen tehtävänä olevaa arviointia varten (ks. tuomio 1.12.1998, Levez, C-326/96, EU:C:1998:577, 39 ja 40 kohta ja tuomio 19.7.2012, Littlewoods Retail ym., C-591/10, EU:C:2012:478, 31 kohta).

47 Asetuksen nro 8/2014 XV §:n 1 momentista ilmenee, että kyseisen säännöksen tarkoituksena on vahvistaa sellaisten määrien maksamiseen liittyviä sääntöjä, jotka liittyvät tuomioistuinratkaisuissa määrättyihin perusteettomasti kannettujen verojen palautuksiin, kyseisille määrille niiden täysimääräiseen maksamiseen saakka laskettuihin korkoihin ja kuluihin ja muihin tuomioistuinten vahvistamiin määriin. Mainitun XV §:n 1–4 momentissa säädetään, että kyseisten määrien maksaminen jaksotetaan viiden vuoden ajanjaksolle siten, että vuosittain maksetaan 20 prosenttia niiden kokonaismäärästä, että veron palauttamista koskevat hakemukset käsitellään 45 päivässä niiden jättämisestä ja että pakkotäytäntöönpanotoimilla ei ole oikeusvaikutuksia ennen 1 momentissa tarkoitetun viiden vuoden määräajan päättymistä.

48 Asetuksen nro 365/741/2014 3 §:ssä täsmennetään, että maksettavat määrät katetaan sellaisilla varoilla, jotka ympäristömaksun perusteella on kerätty ympäristörahaston talousarvioon. Asetuksen nro 365/741/2014 liitteessä 1 olevassa 7 kohdassa todetaan lisäksi, että palautushakemuksiin liitetään tarkistuksia varten tiettyjä asiakirjoja, kuten oikeaksi todistettu jäljennös tuomioistuinratkaisusta, jossa todetaan palauttamisvelvollisuus, ja luonnollisen henkilön henkilötodistus. Mainitussa liitteessä 1

olevassa 19 kohdassa todetaan, että toimivaltainen veroviranomainen käsittelee ja toteuttaa mahdolliset kuittaukset ottaen huomioon mahdolliset verovelvoitteet maksajaa kohtaan kunkin vuosittaisen määrän maksamisen ajankohtana.

49 Romanian hallitus on osoittaakseen sen, että kyseiset menettelysäännöt ovat vastaavanlaisia kuin ne, joita sovelletaan kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuvien samankaltaisten kanteiden osalta, esitellyt kirjallisissa huomautuksissaan mekanismin, jossa sellaisten palkkasaatavien maksaminen, jotka julkishallinto on kansallisen oikeuden nojalla velvollinen maksamaan yksityisille, on jaksotettu viidelle vuodelle.

50 Romanian hallitus on todennut myös, että 45 päivän määräaika, jossa hakemus sellaisen tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanosta, joka koskee perusteettomasti kannettujen verojen palauttamista, on käsiteltävä, vastaa 45 päivän määräaikaa, jota yleisesti sovelletaan valtion talousarviosta otettavien määrien palauttamista koskevien hakemusten käsittelyyn.

51 Sen määrittämiseksi, noudatetaanko pääasiassa vastaavuusperiaatteesta johtuvia vaatimuksia, kansallisen tuomioistuimen on tutkittava ensiksi, ovatko ne kanteet, joihin sovelletaan menettelysääntöjä, joita Romanian hallitus pitää vastaavanlaisina kuin sääntöjä, joista säädetään asetuksen nro 8/2014 XV §:ssä ja asetuksessa nro 365/741/2014, tarkoituksensa, kohteensa ja olennaisten piirteidensä puolesta samankaltaisia kuin pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kanne, joka perustuu unionin oikeuden rikkomiseen.

52 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 34 kohdassa, näin ei tuntuisi olevan siltä osin kuin on kyse kanteista, joilla vaaditaan sellaisten maksamattomien palkkojen maksua, jotka julkishallinto on velvollinen maksamaan, mikä kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava.

53 Kun on saatu selvitettyä, mikä kansallinen kanne tai mitkä kansalliset kanteet ovat samankaltaisia kuin pääasian kanne, joka perustuu unionin oikeuteen, kansallisen tuomioistuimen on seuraavaksi tarkistettava, etteivät tällaisiin kansallisiin kanteisiin sovellettavat menettelysäännöt ole tosiasiassa edullisempia kuin pääasiassa sovellettavat menettelysäännöt, jotka perustuvat asetuksen nro 8/2014 XV §:ään ja asetukseen nro 365/741/2014.

54 Siltä osin kuin on lopuksi kyse kansallisesta lainsäädännöstä, jota kansallisen tuomioistuimen mukaan olisi siinä vireillä olevassa asiassa sovellettava siinä tapauksessa, että sen olisi katsottava, että vastaavuusperiaate on esteenä asetuksen nro 8/2014 XV §:lle ja asetukselle nro 365/741/2014, eli asetuksen nro 22/2002 1–3 §:stä ja asetuksen nro 2336/2011 10^1 §:stä, mikään unionin tuomioistuimen käytettävissä olevaan aineistoon sisältyvä seikka ei mahdollista päätelmää, jonka mukaan kyseistä lainsäädäntöä sovellettaisiin eri tavalla asioihin, jotka perustuvat unionin oikeuteen, ja samankaltaisiin asioihin, jotka perustuvat kansalliseen oikeuteen, koska kyseinen lainsäädäntö on ilmeisesti hallintolainkäytössä sovellettavaa yleistä lainsäädäntöä, minkä pääasian kantaja on istunnossa myös vahvistanut.

55 Lisäksi on todettava, että siltä osin kuin on kyse tietyistä argumenteista, jotka pääasian kantaja on esittänyt kirjallisissa huomautuksissaan ja jotka on mahdollista ymmärtää siten, että unionin oikeusjärjestykseen perustuvista oikeuksista annettuihin tuomioistuinratkaisuihin liittyvien täytäntöönpanosääntöjen on oltava samanlaiset oikeusriidan luonteesta riippumatta, on korostettava, että vastaavuusperiaatteen noudattaminen edellyttää sitä, että kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuvia oikeussuojakeinoja ja samankaltaisia unionin oikeuden rikkomiseen perustuvia oikeussuojakeinoja käsitellään yhdenvertaisesti, eikä sitä, että luonteeltaan erilaisiin oikeudenkäyntiasioihin tai kahteen eri oikeudenalaan kuuluviin asioihin sovellettavat kansalliset menettelysäännöt vastaavat toisiaan (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, 67 kohta ja tuomio 6.10.2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Vastaavuusperiaatetta on näin ollen tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio säätää menettelysääntöjä, jotka ovat unionin oikeuden rikkomiseen perustuvien veron palauttamista koskevien hakemusten kannalta epäedullisempia kuin menettelysäännöt, joita sovelletaan samankaltaisiin kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuviin kanteisiin. Kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tarvittavat tarkistukset sen takaamiseksi, että kyseistä periaatetta noudatetaan siinä vireillä olevassa asiassa sovellettavan lainsäädännön tapauksessa.

Tehokkuusperiaate

57 Tehokkuusperiaatteesta johtuvien vaatimusten osalta on tutkittava ensiksi, tekeekö senkaltainen unionin oikeuden vastaisesti kannetun veron palauttamisjärjestelmä kuin asetuksen nro 8/2014 XV §:ssä ja asetuksessa nro 365/741/2014 säädetyillä säännöillä luotu järjestelmä unionin oikeusjärjestykseen perustuvien oikeuksien käyttämisen käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi, kun otetaan huomioon kyseisten sääntöjen merkitys koko oikeudenkäynnin kannalta, oikeudenkäynnin kulku sekä näiden sääntöjen erityispiirteet eri kansallisissa oikeuselimissä (ks. vastaavasti tuomio 27.6.2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, 48 kohta ja tuomio 6.10.2015, Târşia, C-69/14, EU:C:2015:662, 36 ja 37 kohta).

58 Tältä osin on todettava, että yksityisen, jonka oikeus saada riidanalainen vero palautetuksi on tunnustettu tuomioistuinratkaisulla, on kyseisen lainsäädännön mukaisesti käännyttävä toimivaltaisen viranomaisen puoleen ja jätettävä verona maksetun määrän palauttamista koskeva hakemus yhdessä sellaisten liitteiden kanssa, joita tarvitaan, jotta mainittu viranomainen voi täyttää velvollisuutensa kyseisen täytäntöönpanoperusteen nojalla. Toisin kuin pääasian kantaja ilmeisesti katsoo, tällainen vaatimus ei sellaisenaan – ja kun ei ole viitteitä sellaisten mahdollisten esteiden olemassaolosta kuin esimerkiksi tällaisen menettelyn kohtuuttomat kustannukset – tee tällaisten verojen palauttamista suhteettoman vaikeaksi, minkä julkisasiamieskin on todennut ratkaisuehdotuksensa 44 ja 45 kohdassa.

59 Asia on toisin tilanteessa, jossa yksityinen on saanut tällaisen täytäntöönpanoperusteen oikeudenkäynnin päätteeksi ja on vaatinut sen täytäntöönpanoa toimivaltaisessa viranomaisessa mutta joutuu pääasiassa sovellettavan lainsäädännön takia odottamaan viiden vuoden ajan ennen kuin hän saa palautettaviksi määrätyt määrät kokonaisuudessaan palautetuiksi, mistä aiheutuu se, että lainvastaista tilannetta pidetään yllä sen sijaan, että se korjattaisiin viipymättä.

60 Palautettaviksi määrättyjen määrien palauttaminen riippuu asetuksen nro 365/741/2014 3 §:n ja asianosaisten istunnossa esittämän mukaisesti siitä, että käytettävissä on ajoneuvoverona, eli ympäristömaksuna, kannettuja varoja. Tässä yhteydessä kyseisellä yksityisellä ei ole käytettävissään keinoja, joilla hän voisi pakottaa toimivaltaisen viranomaisen täyttämään velvollisuutensa silloin, kun se lakkaa täyttämästä sitä vapaaehtoisesti, koska yleisen lainsäädännön mukainen pakkotäytäntöönpano ei saman lainsäädännön mukaisesti ole mahdollista kyseisen viiden vuoden määräajan aikana.

61 Tässä tilanteessa on katsottava, että tällainen järjestelmä, joka koskee unionin oikeuden vastaisesti kannettujen sellaisten määrien palauttamista, joiden suuruus on todettu täytäntöönpanokelpoisessa tuomioistuinratkaisussa, asettaa kokonaisuutena tarkasteltuna yksityisen tilanteeseen, jota leimaa pitkittynyt epävarmuus sen ajankohdan suhteen, jolloin hän lopulta saa perusteettomasti maksetun veron määrän kokonaisuudessaan palautetuksi, ilman, että hänellä olisi käytettävissään keinoja, joilla hän voisi pakottaa toimivaltaisen viranomaisen täyttämään velvollisuutensa silloin, kun se ei täytä sitä vapaaehtoisesti joko varojen puutteeseen liittyvistä tai muista syistä.

62 Näin ollen senkaltainen unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamisjärjestelmä, josta säädetään asetuksen nro 8/2014 XV §:ssä ja asetuksessa nro 365/741/2014, tekee unionin oikeusjärjestykseen perustuvien oikeuksien käyttämisestä suhteettoman vaikeaa eikä täytä jäsenvaltioille kuuluvaa velvollisuutta taata sitä, että tällaisille oikeuksille annetaan täysi vaikutus.

63 Romanian hallitus tyytyy oikeuttamaan tällaisen järjestelmän käyttöönoton lähinnä taloudellisilla vaikeuksilla ja lukittuneella institutionaalisella tilanteella, jotka haittaavat unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamista koskevien täytäntöönpanokelpoisten tuomioistuinratkaisujen ripeää täytäntöönpanoa.

64 Tästä on riittävää palauttaa mieleen, että jäsenvaltiot, jotka ovat kantaneet veroja unionin oikeuden vastaisesti, ovat tämän tuomion 37 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa velvollisia palauttamaan ne korkoineen. Tältä osin ei voida hyväksyä, että – kuten julkisasiamieskin toteaa ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa – jäsenvaltio voisi pääasian kaltaisen asian velallisen ominaisuudessa vedota varojen riittämättömyyteen oikeuttaakseen sen, ettei tuomioistuinratkaisua, jossa tunnustetaan yksityisen unionin oikeusjärjestykseen perustuva oikeus, voida panna täytäntöön.

65 Myöskään menettelyllinen itsemääräämisoikeus, joka jäsenvaltioille on tunnustettu siltä osin kuin on kyse sellaisten menettelysääntöjen vahvistamisesta, joilla säännellään unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamista korkoineen, ei ulotu niin pitkälle, että jäsenvaltiot voisivat tehdä tällaisten oikeuksien käyttämisestä käytännössä mahdotonta tai suhteettomaan vaikeaa täytäntöönpanon vaikeuteen liittyvistä syistä tai puhtaasti taloudellisista syistä.

66 Tästä seuraa, että tehokkuusperiaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle järjestelmälle, joka koskee unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen sellaisten määrien palauttamista korkoineen, joiden suuruus on todettu täytäntöönpanokelpoisessa tuomioistuinratkaisussa, ja jossa on säädetty kyseisten verojen palauttamisen jaksottamisesta viidelle vuodelle ja tällaisten ratkaisujen täytäntöönpanon edellytykseksi asetetaan toisen veron nojalla kannettujen varojen olemassaolo ilman, että yksityisellä on mahdollisuutta pakottaa toimivaltaiset viranomaiset täyttämään velvollisuutensa silloin, kun ne eivät tee sitä vapaaehtoisesti.

67 Siltä osin kuin on toiseksi kyse asetuksen nro 22/2002 1–3 §:stä ja asetuksen nro 2336/2011 10^1 §:stä, eli lainsäädännöstä, jota kansallisen tuomioistuimen mukaan sovelletaan siinä vireillä olevassa asiassa siinä tapauksessa, ettei asetuksen nro 8/2014 XV §:ää ja asetusta nro 365/741/2014 voida soveltaa, mainittu tuomioistuin esittää asiaa enempää täsmentämättä, että kyseisen lainsäädännön soveltaminen viivästyttäisi niiden määrien tosiasiallista palauttamista, jotka julkishallinto on velvollinen maksamaan, tai estäisi sen kokonaan.

68 Ei kuitenkaan ole ilmeistä, että asetuksen nro 22/2002 2 ja 3 §:ssä säädetyn määräajan kaltainen kuuden kuukauden määräaika, joka viranomaiselle on annettu, jotta se voi vapaaehtoisesti täyttää velvoitteensa täytäntöönpanoperusteen nojalla, tekisi sellaisenaan sellaisten oikeuksien käyttämisestä, joita yksityisillä on unionin oikeuden perusteella, suhteettoman vaikeaa. Yksityiset voivat sitä paitsi kyseisen määräajan päätyttyä aloittaa velallisena olevan viranomaisen osalta pakkotäytäntöönpanomenettelyn, jos tämä ei täytä velvoitteitaan vapaaehtoiselle täytäntöönpanolle varatussa määräajassa.

69 Näin ollen on todettava, että jos – kuten pääasian kantaja toteaa – asetuksen nro 22/2002 1–3 §:n ja asetuksen nro 2336/2011 10^1 §:n kaltainen kansallinen lainsäädäntö pitkittää unionin oikeusjärjestykseen perustuvia oikeuksia koskevan tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanoa yli asetuksen nro 22/2002 2 ja 3 §:ssä säädetyn kuuden kuukauden määräajan pelkästään sen takia, ettei tällaisten määrien palauttamiseen liittyvässä talousarviossa ole varoja, ilman että yksityisellä oikeussubjektilla on mahdollisuutta pakottaa viranomaiset täyttämään velvoitteensa joko ulosmittausta koskevalla hakemuksella tai muilla kansallisessa oikeusjärjestyksessä säädetyillä keinoilla, joilla taataan se, että viranomaiset täyttävät velvoitteensa, tällainen lainsäädäntö ei voi täyttää tehokkuusperiaatteen vaatimuksia, koska se tekee palauttamisesta suhteettoman vaikeaa tai jopa käytännössä mahdotonta. Kansallisen tuomioistuimen asiana on tarkistaa, onko asia näin pääasiassa.

70 Huolimatta siitä, että perusoikeuskirjan määräyksiä sovelletaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen oikeudelliseen tilanteeseen, joka kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan, on todettava, että koska pääasian kohde koskee SEUT 110 artiklan vastaisesti kannetun veron palauttamista ja koska

jäsenvaltiot ovat tämän tuomion 38 kohdassa mieleen palautetun oikeuskäytännön nojalla velvollisia palauttamaan tällaisen veron korkoineen, ei ole aihetta tarkastella niitä kysymyksiä, joita kansallinen tuomioistuin esittää perusoikeuskirjan määräysten osalta, koska kyseisen tuomioistuimen on edellä esitettyjen seikkojen perusteella mahdollista ratkaista pääasia.

71 Edellä esitetystä seuraa seuraavaa:

— Vilpittömän yhteistyön periaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio antaa säännöksiä, joissa sellaisen veron tai maksun palauttamiselle, jonka unionin tuomioistuin on tuomiossaan todennut unionin oikeuden vastaiseksi tai joka on katsottava tällaisen tuomion perusteella unionin oikeuden vastaiseksi, asetetaan edellytyksiä, jotka koskevat erityisesti kyseistä veroa tai maksua ja jotka ovat epäedullisempia kuin ne, joita olisi sovellettu palauttamiseen siinä tapauksessa, ettei kyseisiä sääntöjä olisi annettu, mikä kansallisen tuomioistuimen on nyt käsiteltävässä asiassa tarkistettava.

— Vastaavuusperiaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio säätää menettelysääntöjä, jotka ovat unionin oikeuden rikkomiseen perustuvien veron palauttamista koskevien hakemusten kannalta epäedullisempia kuin menettelysäännöt, joita sovelletaan samankaltaisiin kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuviin kanteisiin. Kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tarvittavat tarkistukset sen takaamiseksi, että kyseistä periaatetta noudatetaan siinä vireillä olevassa asiassa sovellettavan lainsäädännön tapauksessa.

— Tehokkuusperiaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle järjestelmälle, joka koskee unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen sellaisten määrien palauttamista korkoineen, joiden suuruus on todettu täytäntöönpanokelpoisessa tuomioistuinratkaisussa, ja jossa on säädetty kyseisten verojen palauttamisen jaksottamisesta viidelle vuodelle ja tällaisten ratkaisujen täytäntöönpanon edellytykseksi asetetaan toisen veron nojalla kannettujen varojen olemassaolo ilman, että yksityisellä on mahdollisuutta pakottaa toimivaltaiset viranomaiset täyttämään velvollisuutensa silloin, kun ne eivät tee sitä vapaaehtoisesti. Kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, täyttääkö sellainen lainsäädäntö, jota pääasiassa sovellettaisiin, jos tällaista veron palauttamista koskevaa järjestelmää ei olisi, tehokkuusperiaatteen vaatimukset.

Oikeudenkäyntikulut

72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vilpittömän yhteistyön periaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio antaa säännöksiä, joissa sellaisen veron tai maksun palauttamiselle, jonka unionin tuomioistuin on tuomiossaan todennut unionin oikeuden vastaiseksi tai joka on katsottava tällaisen tuomion perusteella unionin oikeuden vastaiseksi, asetetaan edellytyksiä, jotka koskevat erityisesti kyseistä veroa tai maksua ja jotka ovat epäedullisempia kuin ne, joita olisi sovellettu palauttamiseen siinä tapauksessa, ettei kyseisiä sääntöjä olisi annettu, mikä kansallisen tuomioistuimen on nyt käsiteltävässä asiassa tarkistettava.

Vastaavuusperiaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltio säätää menettelysääntöjä, jotka ovat unionin oikeuden rikkomiseen perustuvien veron palauttamista koskevien hakemusten kannalta epäedullisempia kuin menettelysäännöt, joita sovelletaan samankaltaisiin kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuviin kanteisiin. Kansallisen tuomioistuimen on tehtävä tarvittavat tarkistukset sen takaamiseksi, että kyseistä periaatetta noudatetaan siinä vireillä olevassa asiassa sovellettavan lainsäädännön tapauksessa.

Tehokkuusperiaatetta on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle järjestelmälle, joka koskee unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen sellaisten määrien palauttamista korkoineen, joiden suuruus on todettu täytäntöönpanokelpoisessa tuomioistuinratkaisussa, ja jossa on säädetty kyseisten verojen palauttamisen jaksottamisesta viidelle vuodelle ja tällaisten ratkaisujen täytäntöönpanon edellytykseksi asetetaan toisen veron nojalla kannettujen varojen olemassaolo ilman, että yksityisellä on mahdollisuutta pakottaa toimivaltaiset viranomaiset täyttämään velvollisuutensa silloin, kun ne eivät tee sitä vapaaehtoisesti. Kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, täyttääkö sellainen lainsäädäntö, jota pääasiassa sovellettaisiin, jos tällaista veron palauttamista koskevaa järjestelmää ei olisi, tehokkuusperiaatteen vaatimukset.

Allekirjoitukset